

Započtení pohledávky

K tomu, aby soud mohl navrhujícímu věřiteli upřít aktivní legitimaci k podání návrhu na prohlášení konkursu (a jen z tohoto důvodu takový návrh zamítnout), je nezbytné prokázat opodstatněnost dlužníkovy obrany (mít zánik pohledávky započtením za doložený). Závěr o tom, že zatím není jisto, zda dlužník vůči navrhujícímu věřiteli pohledávku způsobilou k započtení vůbec má (že to musí být podrobena dalšímu dokazování), ve skutečnosti potvrzuje, že dlužník s obranou, že řádně doložená pohledávka zanikla, neuspěl a na jeho základě návrh na prohlášení konkursu pro nedostatek aktivní věcné legitimace navrhujícího věřitele zamítnout nelze.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.9.2012, sp.zn. 29 Cdo 221/2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v konkursní věci dlužníka C - L. Turnov, a. s., se sídlem v Č.B., o návrhu věřitelů a/ H. HOLDING, s. r. o., se sídlem v Č.B., b/ Ing. M. H., zastoupeného JUDr. V.K., advokátem, se sídlem v H.K., c/ JUDr. V. K., a d/ V. R., vedené u Krajského osudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 12 K 137/2007, o dovolání navrhujícího věřitele c/ proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. srpna 2010, č. j. 2 Ko 12/2010-757, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. srpna 2010, č. j. 2 Ko 12/2010-757, se s výjimkou prvního výroku zrušuje a věc se potud vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Usnesením ze dne 20. listopadu 2009, č. j. 12 K 137/2007-720, zamítl Krajský soud v Českých Budějovicích (dále též jen „konkursní soud“) návrh věřitelů (a/ H. HOLDING, s. r. o., b/ Ing. M. H., c/ JUDr. V. K. a d/ V. R.) na prohlášení konkursu na majetek dlužníka C - L. Turnov, a. s. (bod I. výroku) a rozhodl o nákladech řízení (bod II. výroku).

Proti usnesení konkursního soudu podali odvolání dlužník i všichni navrhující věřitelé.

Odvolání navrhujícího věřitele a/ odmítl jako opožděné konkursní soud usnesením ze dne 10. února 2010, č. j. 12 K 137/2007-747, které nabylo právní moci dne 3. března 2010.

O odvolání dlužníka a navrhujících věřitelů b/ a c/ rozhodl Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným usnesením tak, že odvolání dlužníka odmítl (první výrok) a k odvolání navrhujících věřitelů b/ a c/ potvrdil usnesení konkursního soudu (druhý výrok). Dále rozhodl o nákladech odvolacího řízení (třetí výrok).

K potvrzujícímu výroku odvolací soud uvedl, že konkursní soud založil své rozhodnutí na tom, že žádný z navrhujících věřitelů nedoložil svou splatnou pohledávku vůči dlužníku, přičemž zánik pohledávky navrhujícího věřitele b/ započtením zhodnotil konkursní soud v souladu se závěry obsaženými v předchozím zrušujícím usnesení odvolacího soudu z 9. ledna 2009.

K pohledávce navrhujícího věřitele c/ (šlo o pohledávku ve výši 109.750,- Kč, jejíž existenci měl konkursní soud za spornou poté, co dlužník vůči ní dne 7. dubna 2009 učinil úkon směřující k započtení své tvrzené pohledávky na náhradě škody ve výši 352.992,- Kč, z titulu vadného zastupování, s tím, že učinit jednoznačný závěr o existenci k započtení namítnuté pohledávky

dlužníka vůči navrhujícímu věřiteli c/ by vyžadovalo provést zásadní dokazování), odvolací soud přitakal konkursnímu soudu v tom, že o této pohledávce by bylo nutno vést (vzhledem k obraně dlužníka) rozsáhlé dokazování, k němuž není konkursní soud povolán. Přitom odkázal na závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 2006, sp. zn. 29 Odo 204/2003, uveřejněném pod číslem 64/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Navrhující věřitel c/ podal proti druhému výroku usnesení odvolacího soudu dovolání, jehož přípustnost opírá o zásadní právní význam napadeného rozhodnutí ve věci samé, namítaje, že jsou dány dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (odstavec 2 písm. a/) a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 2 písm. b/) a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil v dovoláním dotčeném rozsahu rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Naplnění dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř. spatřuje dovolatel v tom, že obě rozhodnutí jsou pro něj rozhodnutími překvapivými (vzhledem k tomu, že odvolací soud měl v předchozím zrušujícím usnesení /z 9. ledna 2009/ jeho pohledávku za existující), jakož i v tom, že odvolací soud rozhodl o odvolání, aniž nařídil odvolací jednání.

Dovolací důvod ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. je podle dovolatele dán vzhledem k nesprávnosti závěru, že jeho pohledávka vyžaduje dokazování sporných skutečností v rozsahu přesahujícím meze dokazování v konkursním řízení.

Zákonem č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčním zákonem), byl s účinností od 1. ledna 2008 zrušen zákon o konkursu a vyrovnání (§ 433 bod 1. a § 434), s přihlédnutím k § 432 odst. 1 insolvenčního zákona se však pro konkursní a vyrovnací řízení zahájená před účinností tohoto zákona použijí dosavadní právní předpisy (tedy vedle zákona o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. prosince 2007, i občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. prosince 2007). Srov. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. září 2008, sp. zn. 29 Cdo 3409/2008, uveřejněné pod číslem 16/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (rozhodnutí je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže - veřejnosti dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu).

Nejvyšší soud shledává dovolání v této věci přípustným podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a/ o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř., když zásadní právní význam napadeného rozhodnutí spatřuje v tom, že napadené rozhodnutí je v závěrech týkajících se dovolatelovy pohledávky v rozporu s dřívější judikaturou Nejvyššího soudu, konkrétně s usnesením ze dne 6. března 2007, sp. zn. 29 Odo 156/2005.

Závěr, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam, přitom Nejvyšší soud přijal s vědomím faktu, že Ústavní soud nálezem pléna ze dne 21. února 2012, sp. zn. Pl. ÚS 29/11 (uveřejněným pod č. [147/2012](#) Sb.), zrušil ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. až uplynutím 31. prosince 2012 a s přihlédnutím k tomu, že v době podání dovolání měl dovolatel právo legitimně očekávat, že splnění podmínek formulovaných ustanovením § 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3 o. s. ř. povede k věcnému přezkumu jím podaného dovolání (srov. též nález Ústavního soudu ze dne 6. března 2012, sp. zn. IV. ÚS 1572/11).

K uplatněným dovolacím důvodům pak Nejvyšší soud uvádí následující:

1/ K překvapivosti rozhodnutí.

V rozsudku ze dne 24. října 2007, sp. zn. 28 Cdo 3342/2007, uveřejněném pod číslem 80/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud vysvětlil, že odvolací soud může změnit svůj právní

názor vyjádřený v předchozím zrušujícím usnesení a potvrdit rozhodnutí soudu prvního stupně, jímž ten jeho dřívější právní názor nerespektoval. O takový případ však v posuzované věci ani nešlo. Z usnesení konkursního soudu je zjevné, že ten nepokládal za sporný vznik dovolatelovy pohledávky, nýbrž její zánik, který zkoumal na základě skutečností, které nově nastaly (vznikly) po vydání zrušujícího usnesení odvolacího soudu z 9. ledna 2009 (na základě úkonu směřujícího k započtení, provedeného dluhíkem až 7. dubna 2009).

„Překvapen“ tím, že odvolací soud se bude věcí zabývat v této rovině (na které jedině usnesení konkursního soudu spočívalo co do posouzení spornosti dovolatelovy pohledávky), by mohl být pouze účastník svých procesních práv nedbalý a na odvolací řízení nepřipravený. Totéž vzhledem k uplatňované procesní obraně dlužníka založené na zápočtu ze 7. dubna 2009 platí i pro rozhodnutí konkursního soudu.

2/ K právnímu posouzení věci v otázce „doložení“ dovolatelovy pohledávky.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Již v usnesení sp. zn. 29 Odo 156/2005 se Nejvyšší soud zabýval situací, v níž dlužník v konkursním řízení založí svou procesní obranu proti návrhu na prohlášení konkursu na tvrzení, že pohledávka navrhuje věřitele sice vznikla (a on ji neuhradil), že však následně zanikla tím, že dlužník proti ní uplatnil k započtení vlastní pohledávku vůči navrhuje věřiteli. Na dané téma pak v označeném rozhodnutí (od něž nevidí důvodu se odchýlit ani v této věci a na něž v podrobnostech odkazuje) uzavřel, že k tomu, aby soud mohl navrhuje věřiteli upřít aktivní legitimaci k podání návrhu na prohlášení konkursu (a jen z tohoto důvodu takový návrh zamítnout), je nezbytné prokázat opodstatněnost dlužníkovy obrany (mít zánik pohledávky započtením za doložený). Závěr o tom, že zatím není jisto, zda dlužník vůči navrhuje věřiteli pohledávku způsobilou k započtení vůbec má (že to musí být podrobena dalšímu dokazování), ve skutečnosti potvrzuje, že dlužník s obranou, že řádně doložená pohledávka zanikla, neuspěl a na jeho základě návrh na prohlášení konkursu pro nedostatek aktivní věcné legitimace navrhuje věřitelky zamítnout nelze.

Napadené usnesení z těchto zásad nevychází a dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. tak byl uplatněn právem.

Nejvyšší soud tudíž, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil (s výjimkou prvního výroku o odmítnutí odvolání dlužníka), včetně závislého výroku o nákladech řízení (§ 242 odst. 2 písm. b/ o. s. ř.) a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.). Ke vzájemným pohledávkám dlužníka a navrhuje věřitele srov. dále i důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. května 2004, sp. zn. 29 Odo 257/2002, uveřejněného pod číslem 53/2005 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

Zabývat se za této situace dalšími dovolacími argumenty, pokládal Nejvyšší soud za zbytečné.

Pro další fázi řízení dovolací soud soudům nižších stupňů důrazně připomíná, že advokát, jenž uplatňuje v soudním řízení svou osobní pohledávku, musí být označen svým jménem, příjmením a bydlištěm. Označení takové osoby sídlem a zejména následné doručování písemností jí určených (bez dalšího) na adresu sídla, odporuje občanskému soudnímu řádu.

(zdroj: www.nsoud.cz)

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)